

دکتر ساروخانی و سواس و دقت بسیاری در چاپ کتاب دارد؛ از معدود کسانی است که برای انتشار آثارش شتابی به خرج نمی دهد، دوست دارد کارهایی که نام او را بر خود دارند، از اتقان علمی و ادبیاتی، فاخر بهره مند باشند. وی از زمره اولین کسانی است که در زمینه جامعه شناسی ارتباطات به فارسی کتاب نوشته و اثری از «ژان کازنو» را نیز در زمینه جامعه شناسی وسایل ارتباط جمعی ترجمه کرده است.

کتاب دو جلدی وی «درآمدی بر دایرةالمعارف علوم اجتماعی (انگلیسی-فارسی)» برنده جایزه کتاب های برگزیده دانشگاهی در سال ۱۳۷۰ گردید و کتاب «جرم و مهاجرت» - اثری مشترک با دکتر محمد آشوری - برنده جایزه بهترین تحقیقات دانشگاهی در سال ۱۳۷۱ شد و بالاخره، کتاب «نگرش های خانوادگی در نگرش های فرهنگی مردم ایران»، اثر دیگر وی، جایزه بهترین کتاب سال در سال ۱۳۷۷ را از آن خود کرد.

از دکتر ساروخانی ۴۰ مقاله پژوهشی در نشریات معتبر به چاپ رسیده است. آثار مکتوب وی به صورت کتاب، اعم از تألیف، ترجمه و آثار مشترک، بیشتر در سه زمینه «جامعه شناسی»، «روش های تحقیق در علوم اجتماعی» و «جامعه شناسی وسایل ارتباط جمعی و ارتباطات» هستند که در این کتاب شناسی، آنها را به ترتیب یاد شده،

الف: آثار تألیفی
ب: ترجمه ها
ج: آثار مشترک
د: آثار در دست چاپ، معرفی می کنیم.

الف: آثار تألیفی
ب: ترجمه ها
ج: آثار مشترک
د: آثار در دست چاپ، معرفی می کنیم.

الف: آثار تألیفی
ب: ترجمه ها
ج: آثار مشترک
د: آثار در دست چاپ، معرفی می کنیم.

کتاب شناسی

دکتر باقر ساروخانی

شهلا پروین زاد

در جامعه است. از آنجا که کتاب اثری آموزشی است، کوشش شده در پایان هر فصل، خلاصه مباحث، نقد و تحلیل نظریه های مطرح شده و سؤالهای مربوط به آن مبحث نیز آورده شود. ضمناً در پایان هر بخش، کتب مراجع اساسی این رشته معرفی شده تا دانشجویان بهره مندی بیشتری در این زمینه داشته باشند.

* روش های تحقیق در علوم اجتماعی

تألیف: دکتر باقر ساروخانی. چاپ هشتم، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۲ (چاپ اول ۱۳۷۲)، ۵۴۰ ص، وزیری. دکتر ساروخانی معتقد است که هدف غایی مدرسه در تمامی سطوح آن، تنها انتقال دانسته ها نیست، بلکه آموزش شیوه های کار در آموزش است. از اینرو، کسی که بعد از سالیانی چند فارغ التحصیل می شود، در واقع، شیوه ها و روش ها و راه های آموختن را آموخته است و باید از آن پس، خود راه بی پایان دانش را بپیماید و بر دانسته های بشر بیافزاید.

براین اساس، او با بهره گیری از آموزش ها و یافته های خود در چهار مقطع تحصیلی در ایران و فرانسه، و سپس کار عملی در بطن جامعه و نیز پس از سالها آموزش و شرکت در سمینارها و جلسات

الف: آثار تألیفی

* جامعه شناسی ارتباطات

دکتر باقر ساروخانی. چاپ چهارم، تهران، انتشارات اطلاعات، ۱۳۷۲ (چاپ اول، ۱۳۵۶)، ۲۲۷ ص + جدول، وزیری.

«جامعه شناسی ارتباطات» حاصل سال ها کار و تدریس این موضوع توسط دکتر ساروخانی در دانشگاههاست. وی اولین بار در سال ۱۳۵۲ درس «جامعه شناسی وسایل ارتباط جمعی» را در دانشگاه تهران تدریس کرد و کتاب حاضر را نیز در سال ۱۳۵۶ و در شرایط فقدان اثری در این زمینه به دست چاپ سپرد و به همین جهت، کتاب او به عنوان اثری مرجع در این زمینه شناخته شده و تاکنون ۱۴ بار تجدید چاپ شده است. کتاب پس از مقدمه ای موجز و مهم درباره «تنهایی» به عنوان هراس دایم انسان ها و نیز سطح و نوع رابطه انسان و شرایط اساسی حاکم بر ارتباطات انسانی، در چهار بخش، بدین سان تنظیم شده است:

ارتباط اجتماعی / وسایل ارتباط جمعی / سینما و تئاتر: دو پدیده در ارتباطات جمعی / «کودک در برابر وسایل ارتباط جمعی: تحقیقی در شهر تهران» کوشش دکتر ساروخانی در این اثر بیشتر معطوف به شناخت انواع ارتباط و تأثیر وسایل ارتباط جمعی

مختلف بحث و گفت و گو، حاصل دانش و تجربیات خود را در این اثر و جلد های بعدی تقدیم دانشوران کرده است.

کتاب از آنجا که متنی درسی و آموزشی است، از بیانی ساده، روان و توأم با مثالهای فراوان بهره ور است. این جلد از کتاب برای دانشجویان دوره کارشناسی تهیه شده و عناوین بخش های پنجگانه آن از این قرارند:

شناخت، علم، روش / عناصر اساسی تحقیق / روش های جمع آوری یا تنسیق اطلاعات / سنجش و اندازه گیری / «پردازش و تحلیل داده ها».

مقدمه ای بر روانشناسی اجتماعی کار (تحقیقی در بانک ملی ایران)

از: دکتر باقر ساروخانی. چاپ اول، تهران، انتشارات بانک ملی ایران، ۱۳۷۵، ۲۸۸ ص + جدول، رحلی.

بانک و بانکداری، هر چند بعد اقتصادی نیرومندی دارد، اما همواره و در هر جای جهان، از ابعاد فرهنگی و روانشناختی و مخصوصاً جامعه شناختی برخوردار است.

دکتر ساروخانی در تحقیق حاضر که به درخواست مسوولان بانک ملی ایران انجام شده، با شیوه های علمی، نخست زمینه های ذهنی مسوولان شعب بانک ملی را مورد بررسی قرار داده، سپس به کارمندان بانک پرداخته و آنگاه توجه خود را به شناخت عقاید، نظرات، خواسته ها و انتظارات مشتریان بانک ملی معطوف داشته است و آنچه به وجود آمده، یک نمونه از بررسی های اصولی و تحقیق با روش علمی است که می تواند برای سازمان الگو باشد.

طلاق، پژوهشی در شناخت واقعیت و عوامل آن

تألیف: دکتر باقر ساروخانی. چاپ دوم (با تجدیدنظر)، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۶، ۲۰۹ ص، وزیری.

هدف استاد ساروخانی در آغاز این بوده که کتاب حاضر، بخشی از کتاب «جامعه شناسی خانواده» باشد، اما با توجه به وسعت، حدت و اهمیت بحث طلاق، استاد این اثر را به صورت مستقل به چاپ سپرده است.

به گفته استاد ساروخانی، طلاق از دیدگاهی، یک پدیده ارتباطی است. بدینسان، در جامعه ای که فاقد ارتباطات سالم، درست و طبیعی است، پیوند یا رابطه زناشویی نیز استثناء نیست. پیوندهای ازدواج بزودی برقرار می شوند، بزودی نیز قطع می گردند. پس توجه به طلاق، نه تنها از دیدگاه فرد به عنوان انسان و فرزندانش مهم است، بلکه از

در کل کشور، شهر و روستا و استان ها بر حسب سال (از سال ۱۳۶۳ تا ۱۳۷۳) آمده است.

روش های تحقیق در علوم اجتماعی جلد دوم، بینشها و فنون

تألیف: دکتر باقر ساروخانی. چاپ چهارم، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۲ (چاپ اول ۱۳۷۷)، ۵۲۰ ص، وزیری.

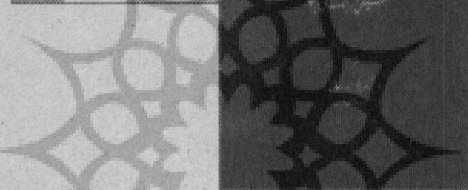
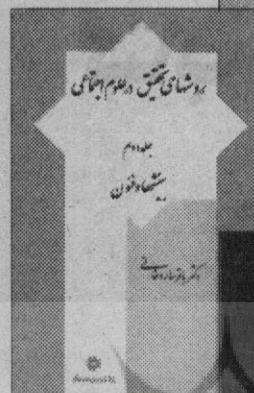
اثر حاضر در امتداد جلد نخست و برای دانشجویان کارشناسی ارشد نوشته شده است. در این کتاب، دکتر ساروخانی، سخن را از بینشها آغاز می کند. منظور از بینش ها، دیدگاههای نظری محقق درباره تحقیق در پدیده های انسانی است. این بحث زیرساخت تحقیق را مشخص می سازد و فلسفه اساسی محقق را تدوین می کند. مؤلف اثر، پس از آن، به اصول اساسی تحقیق پرداخته و از ابزار تحقیق سخن گفته است؛ ابزاری چون: نمونه گیری، شاخص سازی، جدول سازی، شناخت شیوه های تعیین اعتبار و روایی، که همگی در راه کمک به تحقیق مورد استفاده قرار می گیرند و گریزی از آنها نیست، اما خود مستقلاً روش تحقیق نیستند. در سومین بخش کتاب، به روش ها پرداخته شده؛ در این بخش، روش های اساسی چون: روش های مقایسه ای، تاریخی، گونه شناختی و مردمی مورد بررسی قرار گرفته اند. بخش چهارم، به فنون و ابزاری نظر دارد که اکثر آنها ریاضی - آماری هستند. پایان اثر نیز به ضمیمه ای اختصاص دارد که در آن، با استفاده از جدولی پیوسته، به پردازش ارقام و داده ها و سپس تحلیل آنها در جدولی چندپرداخته شده و در نهایت، از آن مقاله ای فراهم آمده است. با این مقاله، هم نمونه ای از تحلیلی ساده ارائه شده و هم جدولهای شکسته و پیوسته عنوان شده اند، همچنین شیوه های نگارش اثری کوچک نمایان می گردند و «روش» در خدمت «تولید علم» و اثر علمی به کار می آید.

در یوزگان

پژوهشی در شناخت تکدی در شهر تهران

تألیف: دکتر باقر ساروخانی. چاپ اول، تهران، مؤسسه نشر کلمه، ۱۳۷۷، ۲۲۲ ص + جدول و نقشه، وزیری.

دکتر ساروخانی به درستی معتقد است: «همانطور که یکی از مهم ترین شاخص های رشد، میزان هزینه تعداد متکدیان، شاخص اساسی در شناسایی عقب افتادگی آنست، چه پدیده تکدی، خود همه عوامل، عناصر منفی را یکجا دارد، از جانب دیگر، به روشنی محرومیت را با تمامی

دیدگاه جامعه، فرهنگ، اقتصاد و حتی جمعیت نیز قابل اعتناست. از نظرگاه روابط انسانی، می توان پذیرفت که طلاق آنجا بیشتر رخ می دهد و تعدد می پذیرد که روابط انسان ها دچار بحران شده باشد. با توجه به اهمیت موضوع، تعدد، تنوع و پیچیدگی عوامل آن، دکتر ساروخانی در صدد برآمده تا در این پژوهش، پس از مقدمه، طی پنج فصل گوشه هایی از آن رابه کنکاش نهد و به این پرسش پاسخ دهد:

طلاق چیست، ویژگی های آن کدام است و انواع شناخته شده آن در ایران و جهان کدامند؟ آمار و ارقام طلاق در ایران و جهان چگونه است و این پدیده در جریان زمان چه دگرگونی هایی را نشان می دهد؟ عوامل اساسی، ساختی و وضعیتی طلاق کدامند؟ و آن بهانه ها یا عواملی که انسانها در توجیه عمل خود بدان استناد می جویند کدامند؟ و «متغیرهای اساسی که بر طلاق مؤثر واقع می شوند کدامند؟ و دگرگونی این متغیرها در خلال زمان چگونه است؟ در صفحات پایانی کتاب (۱۴۰ تا ۱۷۳)، فهرست منابع فارسی، کتاب شناسی فارسی طلاق، مقالات فارسی طلاق، واژگان و ضمیمه ای شامل آمار ازدواج و طلاق در ایران از سال ۱۳۴۷ تا سال ۱۳۷۲ به تفکیک مناطق شهری و روستایی و نیز توزیع نسبت های طلاق به ازدواج

ابعادش، هم مادی و هم روانی به منصفه ظهور می‌گذارد. در این تحقیق، از پنج دیدگاه با پدیده تکدی برخورد شده است، ۱- شناخت ارزش‌ها و فرهنگ از دیدگاه تکدی... ۲- شناخت متکدیان، ۳- شناخت کمک‌کنندگان به درپوزگان، ۴- شناخت نظرات، اندیشه‌ها، پیشنهادات و تجربه‌های کسانی که در حل مشکل تکدی تلاش کرده‌اند، ۵- درک پدیده تکدی و شناخت اعماق آن.

*** مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی خانواده**

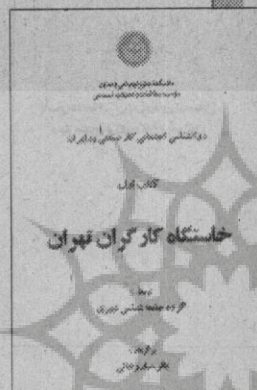
تألیف: دکتر باقر ساروخانی. چاپ سوم، تهران، انتشارات سروش، ۱۳۷۹ (چاپ اول ۱۳۷۰) ۲۵۱ ص، وزیری.

«مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی خانواده»، حاصل نزدیک به ۲۵ سال آموزش و پژوهش دکتر ساروخانی در زمینه جامعه‌شناسی خانواده در ایران و کشورهای دیگر است. در حقیقت، پذیرش موضوع «گزینش همسر در ایران و غرب»، به عنوان رساله اصلی دکترای استاد ساروخانی در دانشگاه سوربن فرانسه و به راهنمایی استاد «ژان استوتزل»، در سال ۱۳۴۲ آغاز این راه دراز آهنگ بود. از آن پس، دکتر ساروخانی با پذیرش درس جامعه‌شناسی خانواده در دانشگاه تهران، از سال ۱۳۴۷ و پژوهش مستمر در این موضوع، بیش از هر کسی صلاحیت خود را درباره بحث و بررسی درباره خانواده به اثبات رسانده است. در این اثر، استاد پس از تمهید پیشگفتار و مقدمه، طی هشت بخش، این مباحث را مورد بررسی و پژوهش قرار داده است:

ازدواج و تطور آن/ همسان‌همسری قاعده جهانی همسرگزینی / انواع و صور ازدواج / گزینش همسر، علایق فردی و حدوالدین / ازدواج در ایران امروز / خانواده، انواع و نظریه‌ها / حیات خانواده و عوامل مؤثر بر آن: اشتغال زن و خانواده / «خویشاندوی و انواع آن» در صفحات پایانی کتاب، چند نتیجه و ضمیمه، شامل: (کاربرد جامعه‌شناسی خانواده در گروه‌های ویژه؛ عشایر ایران) و واژه‌نامه: (واژگان خانواده - فارسی انگلیسی و انگلیسی - فارسی)، و منابع فارسی و خارجی همراه با پاسخ پرسش‌های چند گزینه‌ای فراهم آمده است.

*** روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی**
جلد سوم، روش‌های کمی، فنون و ابزار پیشرفته پژوهش

تألیف: دکتر باقر ساروخانی. چاپ اول، تهران، نشر دیدار، ۱۳۸۲، ۳۷۰ ص، وزیری.
دکتر ساروخانی در ادامه روش‌های تحقیق

مددجو را در سراسر کشور تحت پوشش دارد. این نهاد گسترده، از سال ۱۳۷۰ تاکنون، موجبات پیوند زناشویی هزاران زوج جوان را فراهم ساخته است. بنابراین، لازمه چنین کار گسترده‌ای، تحقیق در این ازدواج‌ها، با هدف شناخت نتایج اجتماعی و فرهنگی آن است و این کار، پژوهش گسترده و عمیقی را می‌طلبد. در این تحقیق، دکتر ساروخانی کوشیده است با توجه به تخصص و نیز تجارب طولانی خویش در زمینه جامعه‌شناسی خانواده و مسایل آن در ایران، نخست جهات مثبت و منفی این اقدام را به دست دهد و سپس به نقش تأثیر خانواده بر فرهنگ جامعه پردازد و آنگاه، تأثیر عمیق مشاوره خانواده و ازدواج را مطرح ساخته و در نهایت، بخشی را درباره پایداری و نیز آفت‌ها و بروز مسایل در ازدواج‌های مورد حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) مطرح نماید تا مشخص شود این ازدواج‌ها تا چه حد پایداری و تا چه حد و چگونه دچار آفت می‌شوند و چگونه مسایل خانواده بروز می‌کند و اندیشه طلاق در ذهن‌ها تبلور می‌یابد.

*** پایگاه و نقش زن در خانواده**

تألیف: دکتر باقر ساروخانی. چاپ اول، تهران، امور فرهنگی دانشگاه تهران، بی تا، ۱۷۹ ص، رحلی.

استاد ساروخانی در این اثر، با ارایه جداول متعدد، اثرات اشتغال زن بر خانواده را در تحقیقی مفصل، در شهر تهران بررسی کرده است. در این بررسی، از روش آماری استفاده شده است. بدین ترتیب که با مشاهده مستقیم از مادران خانواده‌ها و گروه بندی داده‌ها، تصویری از چگونگی اثرات وضع اشتغال مادران بر فرهنگ و خانواده، اعضای خانواده، فضای عاطفی در خانواده، انضباط‌اعضاء و عقاید و نظرات در مورد اشتغال مادر ارایه شده است.

ب: ترجمه‌ها

*** روانشناسی اجتماعی کار صنعتی در ایران**
(کتاب اول، خاستگاه کارگران ایران)

اثر: پل وی بی (p. Vieilli)، ترجمه: باقر ساروخانی. چاپ اول، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۵۷، ۱۳۶ ص، وزیری.
آنچه در این اثر به نگارش درآمده، در واقع سرنوشت هزاران انسان مهاجری است که از دورترین نقاط ایران، در جست‌وجوی شیوه تازه‌ای از زندگی به تهران آمدند.

در این پژوهش، پل وی بی به عنوان مدیر تحقیق، مرتضی کتبی وابسته تحقیق و عطارها، محتاط، و استیفا، به عنوان تکنسین شرکت داشته‌اند و کار ترجمه آن از سال ۱۳۴۷ آغاز گردید.
در این اثر کوشش شده تا زوایای فرهنگی این

در علوم اجتماعی در دو کتاب قبلی خود، در این جلد، به روش‌های کمی، یعنی فنون و ابزار پیشرفته پژوهش پرداخته است.

برخی از فصل‌های یازده گانه کتاب چنین‌اند: شاخص‌های چندساختی / کنترل عوامل / تحلیل مسیر / تحلیل تمایزات / تحلیل افتراق / میدان‌های شبه فیزیکی در تحقیقات اجتماعی / رگوسیون دو متغیری و چند متغیری با شیوه‌های تغییرات تبیین شده محاسبه از طریق رایانه: نشانه‌ها و علایم / عناصر مؤلفه اصلی / تعامل و عوامل / ده مسأله در گزارش نویسی با تأکید بر نگارش پایان‌نامه.

در پایان اثر، کتابشناسی مراجع روش‌شناسی در زبان فارسی آمده است. دکتر ساروخانی در مقدمه کتاب وعده کرده است که به زودی در مجلات دیگر، به روش‌های کیفی نیز خواهد پرداخت.

*** تحقیق در ازدواج‌های مورد حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره)**

مجری طرح: دکتر باقر ساروخانی. چاپ اول، تهران، کمیته امداد امام خمینی (ره)، ۱۳۸۲، ۳۰۰ ص، وزیری.

کمیته امداد امام خمینی (ره) به عنوان بزرگترین نهاد حمایتی غیربیمه‌ای کشور، بیش از ۵/۵ میلیون

کارگران و همچنین مسایل و مشکلات آنها در برهه خاصی از تاریخ کشورمان ملاحظه شود. علاوه بر آن، سعی شده تا با توجه به ریشه‌های اجتماعی و جغرافیایی آنان، هم ابعاد مهاجرت در ایران در آغاز دهه ۵۰ سنجیده شود و هم مسایل آنها در برخورد با تمدن شهری ایران مورد سنجش قرار گیرد.

لازم به ذکر است که داده‌های این پژوهش، حاصل کوشش‌های گروه جامعه‌شناسی شهری در مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی در سال ۱۳۴۰ بوده و جمعیت نمونه آن را ۳۰۰ کارگر صنعتی تشکیل داده‌اند که به طور تصادفی گزیده شده‌اند.

* جامعه‌شناسی و مسایل ارتباط جمعی

تألیف: ژان کازنو. ترجمه: دکتر باقر ساروخانی - دکتر منوچهر محسنی. چاپ پنجم، تهران، انتشارات اطلاعات، ۱۳۷۳ (چاپ اول ۱۳۶۴)، ۴۱۴ ص، وزیری.

نام اصلی کتاب در زبان فرانسه «جامعه همه جایی» بوده و منظور مؤلف از آن، ورود و مسایل ارتباط جمعی به همه جای یک جامعه جدید است. کازنو در این اثر، محور اندیشه و مباحث خود را جامعه قراردادده که در آن قدرت سیاسی همه جایی است، به این معنا که، قدرت با استفاده از این مسایل جادویی در همه زوایای دور دست جامعه رخنه نموده و همواره در جای جای جامعه حاضر است و همین موجبات بسط قدرت، نفوذ، وظایف و امکانات قدرت سیاسی را فراهم می‌سازد. کتاب در شش بخش سامان یافته و در چاپ جدید (پنجم)، مترجمین با توجه به دگرگونی‌های جدید در قلمرو ارتباطات و نیاز مخاطبان، فصولی را تحت عنوان «واژگان ارتباطات»، «کتاب‌شناسی فارسی ارتباطات»، «خلاصه‌ای از هر فصل کتاب در پایان آن فصل» و تمهید سؤال‌های اساسی سرفصل‌های کتاب به اثر افزوده‌اند، افزون بر این فصلی از کتاب نیز که در ترجمه نخست نیامده بود، در چاپ حاضر ترجمه و کل اثر هم مجدداً ویرایش شده است.

ج: آثار مشترک

* مسایل و نیازمندی‌های کودکان و جوانان در بم

از: باقر ساروخانی با همکاری علی پورطائی. چاپ اول، تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، شهریورماه ۱۳۵۰، ۷۵ ص+ جدول، وزیری بزرگ.

در این بررسی کوشش شده است تا مسایل و نیازهای گروه‌های کمتر از ۲۵ سال در منطقه‌ای با شرایط خاص اجتماعی و فرهنگی سنجیده و تحلیل شوند. بم با شرایط جغرافیایی و جمعیتی خاص خود معرف گروهی از شهرهای ایران است. لذا مسایل و نیازمندی‌های گروه‌های کمتر از ۲۵ سال در این

منطقه می‌توانست نمایانگر مسایل قسمت مهمی از جوانان و کودکان ایران باشد.

این بررسی، مسایل کودکان و جوانان را از دیدگاه‌هایی چون: بهداشت و تغذیه، اشتغال، گذران اوقات فراغت، تحصیل و مسکن مورد مطالعه قرار داده، در این بین مسایل بهداشتی در بین کودکان و نوجوانان اولیوی خاص یافته است.

آسیب‌پذیری کودکان، فقدان و مسایل پیشگیری و حتی عدم پذیرش این مسایل توسط مردم، بیماری‌های مرکزی چون: اسهال، کزاز و غیره را در بین آنان گسترش داده است. مسکن و شرایط آن در بم (در زمان تحقیق اثر)، آخرین فصل این بررسی را تشکیل می‌دهند.

* بررسی و ارزیابی سازمان‌های رفاهی کودکان و جوانان در شهرستان‌های مختلف ایران

از: علی پورطائی - زیر نظر: باقر ساروخانی. چاپ اول، تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، آبان ۱۳۵۰، ۱۷۰ ص، وزیری بزرگ.

هدف این تحقیق، شناسایی و ارزیابی مؤسسات موجود و مربوط به کودکان و جوانان در سراسر کشور (به استثنای تهران و شمیران) است، به این معنا که معلوم شود تا زمان تحقیق، در شهرستان‌های

ایران، چه سازمان‌هایی از چه نوع و با چه تعداد و تحت چه تابعیتی (دولتی، نیمه دولتی، خصوصی و بین‌المللی) به منظور عرضه خدمات به کودکان و نوجوانان، به وجود آمده و این که چه کسانی در چه شرایطی این سازمان‌ها را می‌گردانند و بالاخره، استفاده‌کنندگان آنها - یعنی کودکان - در رابطه با سازمان مربوطه، چه وضعیتی را دارا هستند.

* ایرانیان بازگشته از عراق (بررسی کلی)، گزارش اول

از: باقر ساروخانی - با همکاری علی پورطائی - مرتضی ثاقب‌فر - حسین دمانندی.

چاپ دوم، تهران، دانشکده علوم اجتماعی و تعاون مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، فروردین ۱۳۵۲ (چاپ اول، آبان ۱۳۵۰) ۱۳۵ ص+ نقشه و نمودار، وزیری بزرگ.

اثر حاضر که روی جلد آن، مهر «محرمانه - توزیع محدود» خورده است، یکی از سلسله بررسی‌هایی است که با پیشنهاد و کمک مالی وزارت کشور در دهه پنجاه، تحت عنوان: «ایرانیان بازگشته از عراق» توسط اعضاء بخش روانشناسی اجتماعی مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی انجام گرفته است. هدف از تحقیق حاضر، نخست شناسایی گروه‌های معاود و به دست آوردن اطلاعاتی در زمینه مشخصات سنی، حرفه‌ای و تخصصی آنها و سپس تحقیق درباره راه‌های جذب این افراد در بازار کار ایران بوده است. بررسی‌ها در اردوگاه «طنجور» شهرستان برود، کرمانشاه و قصرشیرین صورت گرفته و تکنیک بررسی نیز، مصاحبه مستقیم همراه پرسشنامه از معاودان و مصاحبه آزاد با مسوولان سازمان‌های مربوطه در آن زمان بوده است.

* پاسخ جامعه ایران به پاره‌ای از مسایل و نیازمندی‌های کودکان و نوجوانان

از: باقر ساروخانی و علی پورطائی. چاپ اول، تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، دیماه ۱۳۵۰، ۸۷ ص، وزیری بزرگ.

پژوهش حاضر، در سال ۱۳۴۹ و در زمانی که سازمان برنامه طرح بررسی مسایل و نیازهای گروه‌های کمتر از ۲۵ سال را به مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی ارجاع کرد، آغاز شد و مقاله حاضر، خلاصه‌ای از نتایج بدست آمده در آن یک سال است.

مقدمه اثر، به نقش سازمان در وصول به هدف و اهمیت آن در جهان امروز اشاره دارد، سپس هدف بررسی و روش پژوهش بیان شده است.

سازمان‌های رفاهی مورد بررسی و توزیع آنان در جغرافیا و بخش‌های اقتصادی ایران / هدفها،

امکانات و چگونگی استفاده از آنان/ عناوین
دوبخش این پژوهش اند که در سه فصل سامان گرفته
است. صفحات پایانی کتاب، به نتیجه گیری و چند
پیشنهاد و فهرست منابع اختصاص یافته است.

* ایرانیان بازگشته از عراق

مقطع اول- گزارش سوم: (پیگیری و جذب)

از: باقر ساروخانی. چاپ اول، تهران، دانشکده
علوم اجتماعی و تعاون مؤسسه مطالعات و
تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، بهمن ماه ۱۳۵۱،
۹۲ص+ جدول و منحنی، رحلی.

گزارش حاضر، در ادامه سلسله گزارش ها و
بررسی هایی است که با کمک مالی و سفارش
وزارت کشور در دهه ۵۰ جهت شناسایی، جذب و
پیگیری جذب ایرانیان بازگشته از عراق صورت
گرفته است. گزارش در چهار فصل و یک نتیجه گیری
ارایه شده و عناوین فصل ها پس از پیشگفتار و مقدمه
چنین اند:

وضع اشتغال/ وضع آموزش/ مسکن و مناطق
مورد آرزو/ و «تنظیم خانواده و نظرات مربوط بدان»
روش های بررسی در این تحقیق، از طرفی مصاحبه
محدود و مستقیم و استفاده از پرسشنامه، مصاحبه
باز با تعیین موضوعات اساسی با ایرانیان معاود، و
مصاحبه باز با مسوولان امور بوده و در این میان،
بررسی اسناد و مدارک نیز صورت گرفته است.

* فهرست تحقیقات، تألیفات و مقالات مربوط به کودکان و جوانان

از: باقر ساروخانی- علی پورطانی، چاپ اول،
تهران، انتشارات دانشکده علوم اجتماعی و تعاون،
۱۳۵۱، ۱۰۳ص، رقمی.

تهیه و تدوین این اثر، در حقیقت در چارچوب
تحقیقی تحت عنوان: «شناسایی مسایل و
نیازمندی های گروه های کمتر از ۲۵ سال، توسط
سازمان برنامه نظام گذشته آغاز گردید- و مسأله
اساسی در آن، یافتن پاسخی بود به این سؤال:

«تاکنون کدام کتاب، نشریه و یا مقاله در زمینه
مسایل و نیازمندی های کودکان و نوجوانان ایران به
زبان فارسی در طی سال های ۱۳۰۰ تا ۱۳۴۹ تهیه
شده است؟

کتاب، پس از کلیات (هدف و روش)، دارای سه
بخش است: بخش نخست، تحقیقات... بخش
دوم، کتب و نشریات، بخش سوم، مقالات، شامل:
مقالات آموزشی و پرورشی، مقالات مربوط به
مسایل اجتماعی، بهداشت و تغذیه، مسایل روانی،
شغل و مسکن و در نهایت، مقالات مربوط به گذران
اوقات فراغت.

* فرهنگ جامعه شناسی

انگلیسی-فارسی، دوره دو جلدی

گردآورنده: طاهره میرساردو. ویراسته: باقر
ساروخانی. چاپ اول، تهران، انتشارات سروش،
۱۳۷۹، ۱۷۲۷ص، وزیری.

کار ارزنده خانم میرساردو، استاد ساروخانی
در حقیقت به نوعی جلوگیری از چیزی است که
امروزه آن را تهاجم فرهنگی می نامیم. در این اثر
دو جلدی کوشش شده است، اولاً اهم مفاهیم دانش
جامعه معرفی شوند، ثانیاً برگردان های اصلی هر
مفهوم معرفی گردند و تخالف یا اجماع اندیشه ها
و حد آن در برگردان مفاهیم نشان داده شود و در
نهایت، زمینه برای تهیه اثری فراهم آید که در آن،
برگردان یا برگردان های دقیق برای هر مفهوم
پیشنهاد شوند.

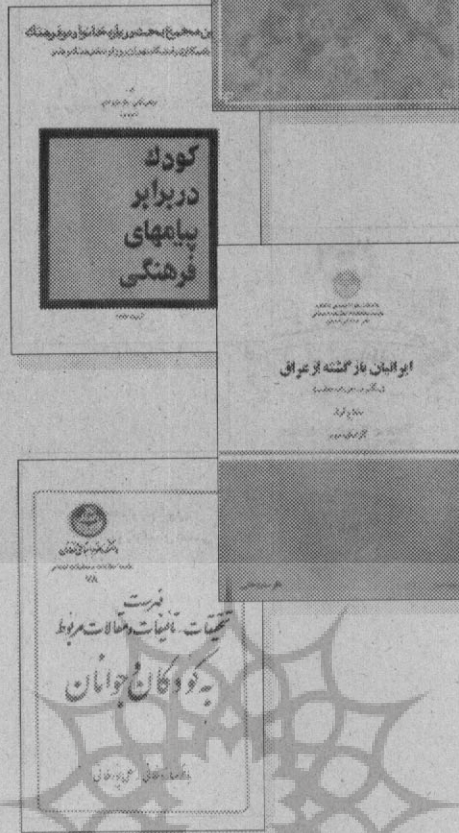
کوشش پدیدآورندگان بر این بود که الف:
فرهنگ تخصصی جامعه شناسی باشد. ب: تمامی
گسترده و بخش های مختلف جامعه شناسی،
شامل: روش تحقیق در علوم اجتماعی، نشریه های
جامعه شناسی و حوزه های تخصصی
جامعه شناسی را در برگیرد. پ: صرفاً بر منابع به
زبان فارسی مبتنی باشد. ت: از تمامی فرهنگ های
مربوط به رشته یا رشته هایی که با این حوزه علم
پیوند دارند استفاده شود.

از تمامی مقاله های آمده در نامه های علوم
اجتماعی، فصلنامه های علوم اجتماعی، مجموعه
مقالات سمینارها و مجلات تخصصی نزدیک یا
مربط به رشته نیز استفاده شود.

در تدوین این فرهنگ با عنایت به موارد فوق،
مجموعاً ۳۱۹ عنوان کتاب و ۳۱۰ مقاله از میان
کتب و مقالاتی که مرتبط با موضوعات مورد
بهره برداری قرار گرفته که عناوین مشخصات کامل
آنها در بخش کتاب شناسی این فرهنگ آمده است.

* خانواده در تهران: هویت و ویژگی های اساسی

از: دکتر باقرساروخانی، با همکاری جعفر
نوابی. تهران، ۱۳۸۲، ۱۴۹ص، رقمی.
توجه به نهاد خانواده به عنوان رکنی از تمدن
بشری و هسته اصلی جامعه، پیوسته مورد توجه
اندیشمندان و پژوهشگران علوم اجتماعی بوده
است. اثر حاضر، همانگونه که از عنوان آن
برمی آید، بحث از خانواده در تهران را مطرح نظر
دارد و ابتکار آن با مسؤلان فرهنگی شهرداری
تهران است که از یک سو فرهنگسراهای خاص
خانواده را پدید آورده و از سوی دیگر، در هر
فرهنگسرا با توجه به خانواده، سمینارهایی در این
باره برگزار کرده اند.

* کودک در برابر پیام های فرهنگی

از: مرتضی کتبی- باقرساروخانی. چاپ اول،
تهران، امور فرهنگی دانشگاه تهران، آبانماه ۱۳۵۳،
۲۲۲ص، رقمی.

پس از بررسی و تحقیق حاضر، ۸۰۰ خانواده از
۶۵۰ هزار خانواده تهرانی و به طریق نمونه گیری
تصادفی در سال ۱۳۵۳ بوده است. پرسشنامه با
سؤالات بسته و باز و به صورت مصاحبه هدایت
شده انتخاب و انجام گردیده که در قسمتی مادر و
در قسمتی کودک به سؤالات جواب داده اند. ملاک
انتخاب ۲۲۲ جدول از بین ۵۰۰ جدول که از طریق
ماشین های الکترونیکی و با برنامه های قبلی به
دست آمده، اهمیت متغیرهایی است که جنبه های
عینی و روانی و احساسات و ادراکات کودک را در
ارتباط با وضع شخصی و خانوادگی و اجتماعی وی
به ما می شناساند. متغیرهای پنجگانه عبارتند از:

محل اقامت خانواده کودک/ جنس کودک/ سن
کودک/ میزان درآمد خانواده کودک/ شغل پدر
کودک و «میزان تحصیلات پدر کودک» متأسفانه
جدول های دو متغیری این پژوهش، فاقد تجزیه
تحلیل اطلاعات داده شده است و این کار به عهده
علاقه مندان نهاده شده است.

در این تحقیق که طی دو بخش و چهار فصل تنظیم شده، دکتر ساروخانی به ترتیب درباره مباحثی چون: وضعیت زناشویی و عمومیت ازدواج / سن و ازدواج / خانواده و ارتباطات انسانی / هرم قدرت در خانواده / تقسیم کار در خانواده، و «گذران اوقات فراغت و مصرف کالاهای فرهنگی: دیدگاه رسانه‌ای» بحث و بررسی کرده و در پایان، نتایج و چند راهکار، ارائه کرده است.

* اندیشه‌های بنیادین علم ارتباطات

زیر نظر: دکتر باقر ساروخانی. چاپ اول، تهران، انتشارات خجسته، ۱۳۸۳، ۲۷۳ ص، رقمی. مجموعه حاضر که جلد‌های دیگری نیز در پی خواهد داشت، عهده دار رفع گوشه‌هایی از کمبودهای منابع اصلی در حوزه دانش ارتباطات است. در این اثر که با هدایت و راهنمایی دکتر باقر ساروخانی سامان یافته است، ۹ مقاله کلاسیک از کسانی چون: لاسول، لازارسفلد، ویلبرشام، مک کامبز، دانیل لرنر و دیگران ترجمه شده است. مترجمین مقالات نه گانه کتاب به ترتیب عبارتند از: امید مسعودی، غلامرضا آذری، سیدوحید عقیلی، داود صفایی و نوشین آقاجانی چوپر. کتاب دارای فهرست منابع، واژه‌نامه فارسی انگلیسی و انگلیسی فارسی و نیز نمایه موضوعی اشخاص است. بر این کتاب دکتر ساروخانی مقدمه‌ای ۳۷ صفحه‌ای نوشته و در آن با توجه به زمینه‌ها و وقایع سیاسی- اجتماعی مهم جهان و پیدایی نظریات ویژه ارتباطی، آثار پدیدآمده در این زمینه به زبان فارسی را معرفی کرده، به مقایسه دامنه تأثیر و تفاوت‌های دو رسانه رادیو و تلویزیون پرداخته است.

عناوین برخی از مقالات این دفتر چنین اند: گاه شمار تحولات و سبب ارتباط جمعی / ساخت و کارکرد ارتباطات در جامعه / رادیو و مطبوعات به مثابه عواملی در شکل‌گیری افکار سیاسی و رأی‌گیری / نظام‌های ارتباطات و نظام‌های اجتماعی / «چه کسی مسوول کیفیت ارتباطات جمعی است؟»

* انتخاب همسر در ایران و غرب

رساله دکتری استاد باقر ساروخانی، چاپ اول، پاریس، مرکز ملی تحقیقات علمی فرانسه و دولت ایران، ۱۹۶۸، ۴۴۲ ص، رقمی. کتاب «انتخاب همسر در ایران و غرب» ابتدا به تعدادی از مسایل موجود بر سر راه انجام یک تحقیقات جامعه‌شناختی بویژه از نوع تطبیقی آن می‌پردازد و سپس، دلایل اتخاذ روش کار و موضع نویسنده در قبال مسایل کنونی تحقیقات علمی را

تلاش بر این است که نقش والدین و نیز پدیده عشق در محافل غربی به نمایش گذاشته شود.

هد: آثار در دست چاپ:

- ۱- تحلیل گفتمان
 - ۲- آسیب‌شناسی ارتباطات
 - ۳- خشونت و ارتباطات (تحقیقی در سینمای ایران)، گزارش پژوهش
 - ۴- تمرکز زدایی
 - ۵- ارتباطات انسانی در خانواده
- فهرست مقالات استاد ساروخانی به زبان فارسی
- الف: مقالات چاپ شده
- «عقاید قالبی»- نامه علوم اجتماعی- ۱۳۴۸، تهران، ۱: ۱۱۱-۱۱۸.
- «از فلسفه تاریخ تا تئوری نظم تمایلی»- راهنمای کتاب- ۱۳۵۱، تهران، ۹، ۷ و ۸ صص ۳۹۱-۳۹۵.
- «تحقیقی در عقاید قالبی گروهی از دانشجویان ایرانی درباره ملیت‌های مختلف»- مجله علوم تربیتی- ۱۳۵۲، تهران، ۲، ۳، ۴ صص ۱۹-۳۷.
- «گزینش همسر در ایران معاصر»- مجموعه مقالات دومین کنگره تحقیقات ایرانی- ۱۳۵۲، دانشگاه مشهد، صص ۱۶۰-۱۷۴.
- «جوانان و گذران فراغت»، گزارشی از کنگره بین‌المللی در مورد کودکان و جوانان- مجله فرهنگ و زندگی- ۱۳۵۲، تهران، ۱۰، صص ۱۷۱-۱۷۵.

«روش‌های تحقیق در وسایل ارتباط جمعی»- نامه علوم اجتماعی- ۱۳۵۳، تهران، ۱، ۴ صص ۱۴۱-۱۶۱ (ترجمه از فرانسه از ژان کازنو). «کودک در برابر پیام‌ها»، با همکاری مرتضی کتبی، مجموعه مقالات سمینار خانواده و فرهنگ، تهران، امور فرهنگی دانشگاه تهران، صص ۳۱۷-۴۰۰.

«ازدواج، تحرک اجتماعی و فرهنگ»، مجموعه مقالات سمینار خانواده و فرهنگ- تهران، امور فرهنگی دانشگاه تهران، ۱۳۵۳، صص ۸۰-۹۷.

«نگاهی به جامعه‌شناسی جوانان»- مجله دانشکده- ۱۳۵۴، ۱، ۴، صص ۱۳۹-۱۴۷.

«جوانان خانواده و آموزش»- نشریه اداره برنامه‌ریزی آموزشی- ۱۳۵۴، تهران، ۹، صص ۱-۹.

«نقدی بر کتاب واژگان فلسفه و علوم اجتماعی» (انگلیسی- فارسی)- مجله فرهنگ و زندگی- ۱۳۵۵، تهران، ۲۳، صص ۱۶۳-۱۶۶.

«نتایجی از بررسی‌های اثرات اشتغال زن بر خانواده»- مجله فرهنگ و زندگی- ۱۳۵۵، تهران، ۲۴، صص ۶۵-۶۷.

«اثرات اشتغال مادر بر خانواده»- امور فرهنگی دانشگاه تهران- (دو جلد) ۱۳۵۶.

«اشتغال مادر و خانواده، مطالعه‌ای در شهر تهران»- مجله پژوهشکده- ۱۳۵۷، ۴، ۴، صص ۳۵-۵۰.

«پیدایی و تکوین جامعه‌شناسی»، (اقتباسی جزئی از اثر ژان کازنو تحت عنوان: راهنمای دانشجوی جامعه‌شناسی، از زبان فرانسه)،- مجله

مورد بررسی قرار می‌دهد. تحقیقات سپس در تلاشی برای نمایاندن جوانب مختلف ازدواج، هدف آن به عنوان پدیده‌ای اجتماعی و نیز اهمیت آن، مبحث انتخاب همسر را باز و تشریح می‌کند و پس از بارز ساختن آزادی جوانان در زمینه انتخاب همسر در غرب در مقایسه با سایر کشورها، تلاش دارد تا با توجه به کاهش ظاهری فشارهای اجتماعی، مکانیسم‌هایی را که در انتخاب همسران دخالت دارند، دریابد. این جنبه موضوع بسیار مورد تأکید نویسنده قرار گرفته است، چرا که در جریان این تحقیقات عملی و نظری، موقعیت تجزیه و تحلیل عمیق پدیده انتخاب همسر را در محافلی که آزادی افراد هنوز بسیار اندک است و والدین هنوز به طور مستقیم در ازدواج جوانان دخالت دارند، فراهم می‌آورد. فرضیه آغازین تحقیقات به این اندیشه استوار است که ازدواج به طور اتفاقی انجام نمی‌پذیرد، حتی در جاهایی که پیشرفت‌هایی چشمگیر به انسان اجازه داده است از جبرهای اجتماعی و جغرافیایی خود را رها سازد. گرایش بر این است که همسری برگزینیم که به هر لحاظ شبیه خود ما باشد. به منظور بررسی برد این فرضیه، نویسنده وزن فشارهای خارجی بر چگونگی انتخاب همسری اینگونه‌رامی‌سنجد و از جمله این فشارها، به محیط جغرافیایی، سن ازدواج، وضعیت اجتماعی- فرهنگی و... اشاره دارد. در پایان نیز،

ب: مقالات

به زبان انگلیسی:

Saroukhani (B): "Dower (Marriyeh)"; A tradition in mate selection in Iran.

International Journal Sociology of the Family (International Review of Modern Sociology) vol 9, Jan- Juan 1979 pp:17-29.

Saroukhani (B): in collaboration with, Klineberg (o): Hull. T.V. (F.): "At a foreign university: An International study of adaptation and coping" New York Praeger, 1970.

Saroukhani (B): "Social Mobility and the Family" in International Journal of Sociology of the Family, (International Review of the Modern Sociology), volume 3, No 2 sept 1973 pp: 162-168.

Saroukhani (B): "Attitudes of Iranian mothers towards female occupation", A research study in Tehran" in International Journal of sociology of the family (International Review of Modern Sociology; volume 9 Jan-June, 1979 pp: 17-29.

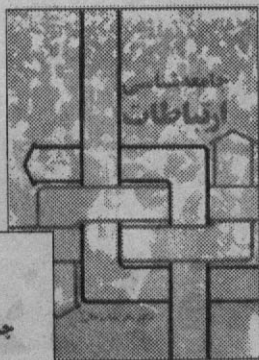
Saroukhani (B): Age gap in marriage, A study in contemporary Iran in International Journal of sociology of the family (The International Review of the Modern Sociology" vol 11, Jan- June 1981 pp: 87-98.

به زبان فرانسه:

Saroukhani (B): "Etude de stereotypes nationaux, Accompagnee d'une Recherche aupres de la Jeunesse iranienne; these complementaire pour doctorat es Lettres".

Paris, universite de paris (Faculte des Lettres et Sciences humaines, 1967.

Saroukhani (B): Le choix du conjoint en Iran et en occident; These principale pour doctorat es lettres, paris universite de paris (Faculte des Lettres et sciences Humaines, 1968.

توانبخشی، سال سوم، شماره یکم، بهار ۱۳۸۳، صص ۳۴۹-۳۵۴.

«مقدمه بر کتاب جامعه و جامعه‌شناسی» از امیر آشفته‌تهرانی - فرهنگ‌نشر - ۱۳۸۰ صص ۱۳-۲۱.

«مقدمه بر کتاب روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی: چالش‌ها و دیدگاه‌ها»، نوشته ناچمیاس، ترجمه: رضا فاضلی و دکتر فاضل لاریجانی، تهران، سروش، ۱۳۸۱، صص ۱۵-۲۷.

«بررسی عوامل خشونت علیه زنان»، با همکاری رؤیا عزیزیان - مجله بهداشت دانشگاه تهران، ۱۳۸۲، دوره دوم، شماره ۳، صص ۳۷-۴۳.

«پیدایی و تکامل تأمین اجتماعی» - فصلنامه تأمین اجتماعی - سال پنجم، شماره ۱۵، ۱۳۸۲، صص ۹۷۵-۱۰۰۲.

«رادیو و چشم اندازهای نو»، - ارتباطات و فرهنگ - شماره یکم، جلد یکم، زمستان ۱۳۸۲، صص ۳-۲۱.

«عوامل جامعه‌شناختی مؤثر بر باز تعریف هویت اجتماعی زنان»، با همکاری مریم رفعت‌جاه، - پژوهش زنان - فصلنامه مطالعات زنان، تهران، مرکز مطالعات زنان دانشگاه تهران، دوره دوم، شماره ۱، بهار ۳۸۳، صص ۷۱-۹۳.

«زنان و باز تعریف هویت اجتماعی» - با همکاری مریم رفعت‌جاه - مجله جامعه‌شناسی - دوره ۵ شماره ۲، تابستان ۱۳۸۳، صص ۱۳۳-۱۶۰.

«بنیادهای اندیشه در علوم ارتباطات»، انتشارات خجسته، تهران، انتشارات کمیته امداد، ۱۳۸۳.

پژوهشکده - تهران ۳، ۳، ۴، صص ۵۱-۶۳.

«روش‌های مقایسه‌ای» - نشریه علوم تربیتی - سال نهم، شماره ۱-۴، ۱۳۵۶، صص ۳۸-۵۱.

«نقش‌های اجتماعی» - نشریه علوم تربیتی - سال نهم، شماره ۲-۴، ۱۳۶۶، صص ۶۳-۷۷.

«خانواده و مشروعیت و روابط اجتماعی» - نامه علوم اجتماعی - دوره جدید، شماره ۱، جلد اول، پاییز ۱۳۶۷، صص ۷۳-۹۷.

«شبیه‌سازی، شیوه‌ای در تحقیقات اجتماعی» - نامه علوم اجتماعی - دوره جدید، شماره ۲، جلد اول، بهار ۱۳۶۸، صص ۱۱۷-۱۲۹.

«روش تأویل» - نشریه علوم تربیتی - انتشارات دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تهران، دوره جدید، سال سیزدهم، شماره ۱-۴، ۱۳۶۹، صص ۱۰-۴۷.

«مدل‌های علی» - نامه علوم اجتماعی - دوره جدید، شماره ۲، جلد دوم، ۱۳۷۰، صص ۱-۲۵.

«پائل، جداول تبدیل و احتمال تغییر» - نامه علوم اجتماعی - دوره جدید، جلد دوم، شماره ۳، بهار ۱۳۷۲، صص ۱-۱۴.

«ابعاد اجتماعی مسکن در ایران» - مجموعه مقالات سومین سمینار توسعه مسکن در ایران - تهران، دانشگاه تهران، جلد اول، مهر ۱۳۷۵، صص ۷۲۴-۷۷۷.

«مقدمه‌ای بر کتاب طلاق از ربابه باستانی»، تهران، تندیس، صص ۸-۱۶.

«نظام سه قطبی در آموزش و پرورش» - مجموعه مقالات و سخنرانی‌ها در پنجمین کنگره سراسری انجمن اولیاء و مربیان، تهران، ۱۳۷۷، صص ۴۹-۹۷.

«جامعه و آموزش بزرگسالان» - فصلنامه آموزش بزرگسالان و نوآوری - وابسته به مؤسسه بین‌المللی روش‌های آموزش بزرگسالان، سال اول، شماره ۱، ۱۳۷۵، صص ۴۱-۶۲.

«وجدان کار، محور روانشناسی اجتماعی کار»، مجموعه مقالات دومین اجلاس وجدان کار، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۳۷۷، صص ۱۱۹-۱۳۸.

«اصول بنیادین در تدوین نظام جامع تأمین اجتماعی» - فصلنامه تأمین اجتماعی - تهران، سال اول، شماره اول، تابستان ۱۳۷۸، صص ۷۵-۸۹.

«دلفای کیفی: ابزار پژوهش در علوم اجتماعی» - فصلنامه پژوهش زنان - دانشگاه الزهراء، سال دوم، شماره ۱، ۱۳۸۲، صص ۸۵-۱۲۳.

«تلویزیون و نوگرایی»، با همکاری شراره مهدی‌زاده - پژوهشنامه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی، شماره ۳۵، ۱۳۸۱، صص ۲۳۹-۲۶۹.

«وجدان کار و عوامل اجتماعی آن» با همکاری طالبیان، - فصلنامه انجمن جامعه‌شناسی ایران، دوره چهارم، شماره ۴، زمستان ۱۳۸۱، صص ۱۶۲-۱۸۸.

«اقناع، غایت ارتباطات» - نامه علوم اجتماعی - شماره ۲۳، مجلد ۱۱، شماره ۳، صص ۹۳-۱۱۷.

«شناخت، نقد و ارزشیابی: فرار دختران چرا؟» - فصلنامه رفاه اجتماعی - دانشکده علوم بهزیستی و